

EERO J. KORPELA

SUOMEN ELINTARVIKETA-
LOUS
SEN KEHITYS, NYKYINEN TILANNE SÄÄNNÖSTE-
LYINEEN JA RIITTÄVÄN TUOTANNON
MAHDOLLISUUDET

HELSINKI 1941

FINNISH LITERATURE

SCOTTISH BELT AND BUCKLE

THE HISTORY OF THE SCOTTISH BELT AND BUCKLE

BY JAMES H. BELL

WITH ILLUSTRATIONS BY JAMES H. BELL

Sisällys.

	Sivu
Alkusanat	5
Suomen maataloustuotannon kehitys	7
Elintarvikkeiden kulutuksen kasvu	8
Omavaraisuuden kohoaminen	10
Satovuosi 1939—40	11
Alueluovutuksen vaikutus	11
Poikkeukselliset sääsuhteet	12
Nykyinen elintarviketilanne ja säännöstelytoimenpiteet sotavuosina 1940—41	14
Leipävilja	15
Rehuvilja	16
Korsirehut	17
Muut rehut	18
Peruna	18
Maito ja kerma	19
Voi, juusto ja margariini	20
Liha	21
Vuoden 1941 tuotanto turvattava	24
Vaikeudet voidaan voittaa	27

Alkusanat.

Euroopassa toista vuotta kestänyt sota, jonka välittömiin pyörteisiin Suomikin joutui yli kolmen kuukauden ajaksi, on jo aiheuttanut useimmissa maanosamme maissa huomattavaa elintarvikkeiden puutetta. Euroopan manner, vaikka sen maatalous on viime maailmansodan jälkeen huomattavasti kehittynyt, on edelleen ollut riippuvainen elintarvikkeiden tuonnista valtamerentakaisista maista. Kun nämä kauppayhteydet ovat nyt suureksi osaksi katkenneet, on sen vuoksi tultava toimeen normaalisti kulutusta pienemmällä elintarvikemäärällä ja samalla pyrittävä, huomioon ottaen saarron jatkumismahdollisuus, saamaan kotimainen tuotanto mahdollisimman runsaaksi.

Näin on asianlaita myöskin omassa maassamme. Suomen elintarviketuotanto oli tosin viime vuosina jo kehittynyt sellaiselle tasolle, että se olisi pystynyt turvaamaan välttämättömän, säännöstellyn kulutustarpeen. Tällä hetkellä on tilanne kuitenkin todettava varsin vaikeaksi, sillä maamme elintarviketaloutta kohtasi peräkkäin kaksi raskasta iskua: rauhanteossa tapahtunut alueluovutus ja epäedullisista sääsuhteista johtunut hehtaarisatojen aleneminen.

Vaikeudet elintarvikealalla näyttävät tosin tällä hetkellä suurilta, mutta voittamattomia ne eivät missään tapauksessa ole, kunhan vain käydään määrätietoisesti yhteisvoimin niitä torjumaan ja poistamaan. Tässä taistelussa elintarvikkeiden puutetta vastaan on maatalousväestöllä muita tärkeämpi asema. Maatalousväestöstä ei riipu vain elintarvikkeiden tuotanto, vaan myöskin se, miten suuri osa tuotteista saadaan kuluttajaväestölle ja miten oikeudenmukaisesti tämä määrä voidaan kuluttajien kesken jakaa. Maatalousväestön vastuu tässä suhteessa on erinomaisen suuri ajankohtana, jolloin sekä ulkoiset että sisäiset vaarat ovat uhkaamassa kansamme tulevaisuutta.

Allekirjoittaneet maataloudelliset järjestöt ovat katsoneet velvollisuudekseen ryhtyä voimiensa mukaan tukemaan ja suorittamaan maatalousväestön keskuudessa sellaista valistustyötä, joka tähtää elintarvikealalla nyt esiinty-

vien vaikeuksien helpottamiseen. Näiden järjestöjen johto- ja toimihenkilöillä, varsinkin lukuisalla neuvojakunnalla, on erikoisen hyvä tilaisuus monella tavalla henkilökohtaisesti osallistua tähän valistustyöhön ja siten helpottaa valtiovallan pyrkimyksiä päästä vaikean ajan läpi mahdollisimman onnellisella tavalla.

Suunnitellun valistustyön tekijöinä kysymykseen tuleville henkilöille ovat siinä tarvittavat asiatiedot — elintarviketuotantomme kehitys, nykyinen tilanne ja säännöstelytoimenpiteet — epäilemättä suureksi osaksi tunnettuja. Tästä huolimatta on kuitenkin, yhteistoiminnassa kansanhuolto-ministeriön kanssa, katsottu tarpeelliseksi esittää nämä tiedot niitä haluvien henkilöiden käytettäväksi suppeassa, tiivistetyssä muodossa. Samalla on katsottu tarpeelliseksi lyhyesti esittää mahdollisuutemme tuottaa ensi kesänä kansamme välttämättä tarvitsemat elintarvikkeet. Tämä tarkastelu on toisaalta rohkaiseva, toisaalta vaativa: *tämän hetken vaikeudet ovat yhteisvoimin voitettavissa ja uusi sato voi turvata kansallemme entistä varmemman ravinnon saannin, mutta kummankin edellytyksenä on maatalousväestön määrätietoinen, uupumaton ponnistelu.*

Maatalousseurojen Keskusliitto • Maataloustuottajain Keskusliitto
• Pellervo-Seura • Pienviljelijäin Keskusliitto •
Pienviljelijäin Liitto.

Suomen maataloustuotannon kehitys.

Suomen maataloustuotanto on maan itsenäisyyden aikana suuresti lisääntynyt. Tämä kehitys on tapahtunut kahta tietä kulkien. Toisaalta on pellon ala nopeasti kasvanut, toisaalta hehtaarisadot ovat viljelystason kohotessa nousseet.

Väkiluvun kasvu on Suomessa ollut viime vuosikymmeninä melko nopeata, mutta pellon ala on kasvanut suhteellisesti vielä enemmän aina rauhanteossa tapahtuneeseen alueluovutukseen saakka, joka luonnollisesti aiheutti tässä huomattavan muutoksen. Tätä kehitystä osoittavat seuraavat luvut.

Vuosi	Henkikirjoitettu väestö	Peltoa, ha	1000 asukasta kohden ha
1920	3,146,095	2,015,175	641
1925	3,295,772	2,132,542	647
1930	3,402,819	2,279,835	670
1935	3,483,516	2,515,403	722
1939	3,573,192	2,631,192	736
1940 (arvio)	3,590,000	2,360,000	657

Kun samanaikaisesti myöskin hehtaarisadot ovat nousseet, on sadon kokonaismäärä melko nopeasti kohonnut, kuten seuraavat luvut tärkeimpien viljelyskasvien sadoista ja yhteenlasketusta rehuysikkömäärästä osoittavat.

Vuosi	Vehnä ja ruis Milj. kg	Ohra, kaura ja sekavilja Milj. kg	Peruna Milj. kg	Peltoheinä Milj. kg	Kokonaissato Milj. ry
1920—24	285	596	560	1,962	2,251
1925—29	330	734	748	2,537	2,738
1930—34	400	877	1,062	2,934	3,225
1935—39	543	929	1,323	3,520	3,744

Näiden lukujen mukaan oli varsinaisen leipäviljan tuotanto viisivuotiskautena 1935—39 keskimäärin 91 % korkeampi kuin 15 vuotta aikaisemmin, rehuviljan 56 %, perunan 136 %, peltoheinän 79 % ja kokonaissato rehu-

yksikköinä 66 % korkeampi. Kun väkiluku on samaan aikaan kasvanut 10 %, nähdään tästä tuotannon suuri kasvu myöskin asukasta kohden laskettuna.

Maataloustuotannon kasvua ei ole havaittavissa vain kasvinviljelyksessä, vaan myöskin kotieläintaloudessa. Niinpä lasketaan maidon tuotannon kasvaneen mainittuna aikana lähes 40 % ja sianlihan 33 %. Vielä paljon nopeammin on tänä aikana kehittynyt kanatalous, munien tuotanto kun on kasvanut lähes nelinkertaiseksi. Voidaan siis todeta, että kotieläintuotantokin on itsenäisyyden aikana kasvanut huomattavasti nopeammin kuin maan väkiluku.

Elintarvikkeiden kulutuksen kasvu.

Samanaikaisesti tuotannon kasvun kanssa on kuitenkin havaittavissa toinen rinnakkainen ilmiö, nimittäin elintarvikkeiden kulutuksen kasvu. Jo väkiluvun lisääntymisen edellyttää huomattavaa elintarvikkeiden kulutuksen kasvua, mutta sen lisäksi voidaan todeta kulutuksen asukasta kohden lisääntyneen erikoisesti siinä suhteessa, että kotieläintuotteiden osuus kulutuksessa on kasvanut. Kun kasvinviljelystuotteiden ravintoaineista menee, niitä kotieläintuotteiksi muunnettaessa, huomattava osa hukkaan, merkitsee ruokavalion muuttuminen enemmän kotieläintuotteita sisältäväksi itse asiassa runsaampaa maataloustuotteiden kulutusta. Tämän seikan havainnollistamiseksi esitetään seuraava laskelma.

Täysikasvuisen miehen eli *kuluttajajyksikön* ravinnontarve vuorokaudessa on keskiraskaassa työssä suunnilleen 3,500 kaloriaa. Kun yhdessä kilossa viljatuotteita on juuri tämä määrä ravintoa, voidaan kuluttajajyksikön ravinnontarve vuorokaudessa määritellä yhdeksi viljatuotekiloksi tai vastaavaksi määräksi muita ruoka-aineita (= 1 viljajyksikkö). Teoreettisesti ajatellen voitaisiin ajatella kuluttajajyksikön ravinnontarve tyydytyksi esim. seuraavilla tuotteilla.

700 gr viljatuotteita	0.70 vy
88 „ sokeria	0.10 „
1,000 „ perunoita	0.20 „
	<hr/>
	1.00 vy

Käytännössä ei näin yksipuolinen ruokavalio tietysti tule kysymykseen, vaan näiden ohella käytetään ennen kaikkea kotieläintuotteita. Edellytetty

viljaysikkö voidaan ajatella saavutettavan kotieläintuotteita puoliksi, siis tavallista paljon runsaammin sisältävässä ruokavaliossa esim. seuraavasti.

300 gr viljatuotteita	0.30 vy
106 „ sokeria	0.12 „
400 „ perunoita	0.08 „
750 „ maitoa	0.15 „
50 „ kermaa	0.03 „
50 „ voita	0.11 „
50 „ juustoa	0.05 „
75 „ sianlihaa	0.10 „
100 „ naudanlihaa	0.04 „
50 „ kananmunia	0.02 „
	<hr/>
	1.00 vy

Jos lasketaan, kuinka paljon kasvinviljelystuotteita, esimerkiksi viljaa, tarvitaan kotieläintaloudessa edellä lueteltujen kotieläintuotemäärien tuottamiseen, tullaan siihen tulokseen, että siihen kuuluu noin 3 viljaysikköä. Tämän mukaan siis rehuksi käytettyjen kasvinviljelystuotteiden alkuperäisestä ravintomäärästä olisi jäänyt jäljelle vain kuudes osa. Runsas kotieläintuotteiden käyttö merkitsee siis ravintoaineiden hukkaa, joskin se toisaalta muodostaa — samalla kun se lisää normaalioloissa maataloustuotteiden menekkimahdollisuuksia — tavallaan reservivaraston, johon puutteen uhatessa voidaan turvautua siirtymällä takaisin „vanhanaikaiseen” kasvinviljelystuotevaltaiseen ruokavalioon.

Kotieläintuotteiden kulutus kasvaa yleensä herkästi varallisuuden kohotessa. Myöskin suhdannevaihtelut ovat samasta syystä kulutuksessa helposti havaittavissa. Suurin piirtein voidaan sanoa, että maidon ja voin kulutus on Suomessa keskimäärin varsin runsas, muiden kotieläintuotteiden sen sijaan vain keskinkertainen.

Ruoka-aineiden käyttöarvoa ei määrää kuitenkaan yksinomaan se, miten paljon ravintoa (energiaa) ne sisältävät, vaan lisäksi on erikoinen merkitys niiden sisältämällä rasvalla, valkuaisaineilla, vitamiineilla, kivennäisaineilla ym. Rasvan kulutus, joka yleensä liittyy läheisesti kotieläintuotteiden käyttöön, on Suomessa ollut viime vuosina siksi runsasta — noin 110 gr kuluttajaysikköä kohden päivässä — että se voidaan haitatta supistaa ainakin puoleen, mikäli ravintoa muuten on riittävästi.

Omavaraisuuden kohoaminen.

Kotimainen elintarviketuotanto on itsenäisyyden aikana lisääntynyt siinä määrin, että kulutuksen nopeasta noususta huolimatta omavaraisuus tällä alalla on selvästi kohonnut. Taloudellisessa Puolustusneuvostossa suoritettujen laskelmien mukaan oli maamme elintarvikeomavaraisuus vv. 1911—13, siis ennen viime maailmansotaa, 58 %, vv. 1929—33 76 % ja sato-vuonna 1938—39 jo 85 %. Jos muunnetaan käytetyt kotieläintuotteet kasvinviljelystuotteiksi sen mukaan, miten paljon ensin mainittujen tuottami- seen menee kasvinviljelystuotteita, tullaan tuntuvasti vähäisempään oma- varaisuuden nousuun, mutta samalla myöskin korkeampaan omavaraisuus- asteeseen, viime vuosina yleensä 90 prosentin vaiheilla.

Laskettakoonpa omavaraisuusaste kummalla tavalla tahansa, niin tul- laan siihen tulokseen, että elintarvikeomavaraisuus on melko nopeasti kohonnut ja että se oli viime vuosina saavuttanut jo sellaisen tason, joka näytti turvaavan välttämättömien elintarvikkeiden saannin, vaikkapa tuonti ulkomailta keskeytyisikin.

Tässä yhteydessä esitettäköön vielä eräitä elintarvikeomavaraisuuttamme koskevia lukuja, nimittäin tärkeimpien elintarvikkeiden ja väkirehujen tuon- nin sekä viennin kehitys tonneissa.

<i>Tuonti.</i>	1911—13	1926—28	1936—38
Vehnää	152,665	147,342	99,367
Ruista	260,020	146,642	55,381
Maissia	5,888	5,383	81,224
Perunoita	13,036	14,131	2,543
Perunajauhoa	4,592	5,885	2,130
Leseitä	69,763	75,697	39,688
Öljyväkirehuja	12,578	102,308	62,779
Sokeria	46,434	64,242	104,041
Margariinia (valmistus) ...	—	8,426	12,739

<i>Vienti.</i>			
Sianlihaa	6	89	2,396
Muuta lihaa	1,240	2,098	3,233
Voita	12,333	13,888	15,019
Juustoa	1,045	2,495	6,104
Kananmunia	2	27	8,186

Satovuosi 1930—40.

Kun sota Euroopassa puhkesi syyskuun alussa 1939, täytyi kaikissa maissa ottaa huomioon se mahdollisuus, että normaaliset kauppayhteydet elintarvikkeita myyviin valtamerentakaisiin maihin katkeaisivat, niin että jouduttaisiin turvautumaan yksinomaan kotimaan tuotteisiin. On nykyistekin elintarviketilannetta selventävää tarkastella, millaiseksi tilanne olisi tässä tapauksessa muodostunut oman maamme osalta.

Kasvukausi 1939 muodostui viljelyskasveille melko epäedulliseksi. Eniten haittasi tässä suhteessa touko- ja kesäkuun alhainen sademäärä, josta jäljempänä esitetään eräitä lukuja. Heinäkuussa saatiin sadetta runsaammin, mikä pelasti viljakasvit, niin että näiden sato nousi keskinkertaiseksi. Kokonaisuudessaan jäi vuoden 1939 sato kumminkin heikonlaiseksi. Erikoisesti on huomioonotettava heinäsadon epäonnistuminen, se kun jäi 21 % vähäisemmäksi kuin edellisenä vuonna.

Ilmeistä kuitenkin on, että vuoden 1939 sato, vaikka se jäi miltei keskinkertaista heikommaksi, olisi sentään riittänyt, joskin ankarasti säännöstellen, vuoden kulutukseen. Mutta olosuhteethan muuttuivat sitten, maamme jouduttua sotaan, perinpohjaisesti. Kun kulutusta ei katsottu tarpeelliseksi eikä tarkoituksenmukaiseksi säännöstellä, oli varsinkin kotieläintuotteiden kulutus erittäin runsasta. Puolustusvoimien suuri vahvuus ja kaupunkien sekä rajaseudun väestön joutuminen pois kodeistaan oli myöskin omansa lisäämään kulutusta. Kotimaiset elintarvikkeet eivät näissä olosuhteissa luonnollisestikaan riittäneet, vaan tuotiin ulkomailta leipäviljan ja sokerin lisäksi myöskin voita ja margariinirasvoja sekä jonkinverran sianlihaa. Aina kevätpuolelle asti tuontimahdollisuudet olivatkin suhteellisen hyvät, joskin hinnat olivat kuljetusvaikeuksien johdosta suuresti kohonneet. Joka tapauksessa voidaan todeta, että elintarviketalous saatiin sato-vuonna 1939—40 aikana vielä suhteellisen helposti järjestetyksi.

Alueluovutuksen vaikutus.

Rauhanteossa tapahtunut alueluovutus merkitsi maamme elintarviketaloudelle varsin raskasta menetystä. Viljellyn maan alasta menetettiin runsaasti 10 %, nimittäin n. 280,000 ha peltoa ja n. 30,000 ha niittyä. Miten paljon tämä merkitsi maamme elintarviketuotannon alenemiseen osoittavat seuraavat Pellervo-Seuran markkinatutkimuslaitoksessa lasketut luvut luovutetun alueen maataloustuotannosta.

	Milj. kg	Maan vastaavista määristä %
Viljan sato v. 1939	150	9.6
Perunan sato v. 1939	175	11.2
Heinän sato v. 1939	433	13.2
Kokonaissato v. 1939 milj. ry	415	11.0
Maidon tuotanto	240	9.0
Sianlihan tuotanto	6	10.9
Muun lihan tuotanto	8	13.4

Näiden lukujen perusteella voidaan sanoa alueluovutuksen supistaneen maataloustuotantoa noin 11 pros. Kuluvana satovuonna sen vaikutus on kuitenkin ilmeisesti vielä suurempi, koska luovutetulta alueelta siirrettiin valtakunnan nykyiselle alueelle melkoinen määrä kotieläimiä, jotka kuluttavat nyt muutenkin niukkoja rehuvaroja pääasiallisesti elatukseen, voimatta näissä olosuhteissa paljoakaan auttaa tuotantoa. Myöskin elintarvikkeiden kulutuspuolella alueluovutus aiheutti sellaisia muutoksia, jotka todennäköisesti ovat omansa vaikeuttamaan tänä satovuonna elintarviketilannetta.

Poikkeukselliset sääsuhteet.

Edellä on jo mainittu, että heinäsaato jäi vuonna 1939 varsin heikoksi. Syynä tähän oli alkukesän poikkeuksellinen kuivuus suurimmassa osassa maata. Vain Pohjanmaalla ja Lapissa saatiin sadetta tällöin riittävästi. Kesäkuussa, jonka sademäärästä heinäsaadon suuruus eniten riippuu, saatiin maan eteläpuoliskolla (65 leveysasteeseen saakka) mainitun kuukauden aikana vain 30.1 mm. sadetta, mikä on 49 % normaalista, ja toukokuu oli jo ollut miltei yhtä kuiva.

Heinäkuu 1939 oli sen sijaan varsin runsassateinen ja tämä kykeni vielä pelastamaan viljasadon, joka muodostui lopuksi keskinkertaiseksi. Mutta sen jälkeen jatkui taas vähäinen sademäärä, jopa yleensä runsassateisina syyskuukausinakin, niin että 15 kuukauden ajanjakso toukokuun alusta 1939 seuraavan vuoden heinäkuun loppuun voidaan nyt todeta kuivemmaksi kuin milloinkaan aikaisemmin sinä yli 100 vuoden aikana, jolta sadetilasto on Suomessa olemassa. Tarkemmin nähdään tämä poikkeuksellinen kuivuus seuraavista Etelä-Suomea (65 leveysasteeseen saakka) koskevista luvuista.

	Sadetta mm	% normaalista
1939 toukokuu	22.0	53
kesäkuu	30.1	49
heinäkuu	96.0	156
elokuu	26.0	33
syyskuu	50.6	79
lokakuu	17.2	30
marraskuu	62.0	120
joulukuu	25.2	61
1940 tammikuu	25.2	70
helmikuu	21.0	72
maaliskuu	23.5	84
huhtikuu	19.1	58
toukokuu	20.7	50
kesäkuu	22.6	38
heinäkuu	47.5	78
<hr/>		
Toukokuu 1939 — heinäkuu 1940	508.7	68

Näiden lukujen valossa käy ymmärrettäväksi vuoden 1940 sadon, erikoisesti heinäsadon melko täydellinen epäonnistuminen. Ei ainoastaan alkukesä, siis heinän varsinainen kasvukausi, ollut poikkeuksellisen kuiva, vaan myös edellisen vuoden alhainen sademäärä oli omansa vaikuttamaan haitallisesti. V. 1939 kylvetyt heinänurmet olivat sen johdosta alunperin heikkoja ja lisäksi maan vesivarat olivat tavallista vähäisemmät, minkä vuoksi touko—kesäkuun kuivuus vaikutti sitäkin tuhoisammin. Heinän ohella kärsivät tästä kuivuudesta eniten laitumet, joiden heikko kunto ei alentanut karjan tuotantoa vain kesän aikana, vaan on epäilemättä tuntunut vielä myöhemminkin eläinten laihduttua pahasti heikoilla laitumilla. Vain peruna kesti tämän tavattoman poutakauden vaurioitta, antaen varsin runsaan sadon.

Vaikka syysviljat läpäisevät alkukesän kuivuuden yleensä suhteellisen hyvin, muodostui kuivuus nyt niillekin haitalliseksi sen vuoksi, että oraat olivat muutenkin enimmäkseen heikot. Syysviljojen kylvöaika oli v. 1939 ollut, kuten edellä esitetyistä luvuista nähdään, poikkeuksellisen kuiva, minkä vuoksi — ja kun kylvötkin yleisesti myöhästyivät — orastuminen jäi heikoksi. Kun lisäksi kevät 1940 ei ollut ainoastaan kuiva, vaan muisakin suhteissa epäedullinen, eivät syysviljatkaan jaksaneet antaa näissä olosuhteissa kunnollista satoa.

Tämä tarkastelu osoittaa selvästi, että vuoden 1940 heikko sato ja suureksi osaksi siitä johtuva elintarvikkeiden puute, on epäedullisten sääsuhteiden, siis *tilapäisen* tekijän aiheuttama.

Kulutusmahdollisuudet ja säännöstelytoimenpiteet satovuonna 1940—41.

Edellä lähemmin esitetyistä tekijöistä, nimittäin alueluovutuksesta ja epäedullisista sääsuhteista johtuen vuoden 1940 sato jäi paljon vähäisemmäksi kuin vuosikausiin. Tätä sadon supistumista osoittavat seuraavat luvut.

	Hehtaarilta kg		Yhteensä milj. kg	
	1935—39	1940	1935—39	1940
Syysvehnä	1,968	1,355	50.6	32.2
Kevätvehnä	1,699	1,354	140.3	156.4
Ruis	1,504	1,338	352.6	267.7
Ohra	1,498	1,343	184.6	161.7
Kaura ja sekavilja	1,570	1,351	744.6	623.4
Palkokasvit	1,461	1,178	18.4	18.4
Peruna	15,321	16,852	1,323.2	1,462.3
Rehunauris	24,714	24,032	341.3	173.0
Peltoheinä	3,092	1,984	3,520.4	1,940.1

Varsinkin rehusato jäi näiden lukujen perusteella erinomaisen heikoksi, ollen yksistään heinän ja kauran (oljet mukaan luettuna) kohdalla supistus edelliseen viisivuotiskauteen verrattuna 773 milj. ry eli 34 %. Tällainen rehusadon vähennys, varsinkin kun väkirehujen tuonti on lisäksi supistunut merkityksettömäksi, vaikuttaa tietysti nykyiseen elintarviketilanteeseen ratkaisevasti. Nämä vaikutukset eivät ilmene vain siinä, että kotieläintuotanto on suuresti supistunut, vaan se häiritsee myös viljan ja perunoiden saantia ihmisravinnoksi, koska sen vuoksi joudutaan kiusaukseen käyttää mainittuja tuotteita rehuksi enemmän kuin maan elintarviketaloutta kokonaisuudessaan silmälläpitäen olisi tarkoituksenmukaista.

On luonnollista, että näissä olosuhteissa on ollut pakko ryhtyä varsin pitkälle meneviin säännöstelytoimenpiteisiin, jotka tarkoittavat käytettävissä olevien tuotemäärien saamista kulutukseen mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla. Nämä säännöstelytoimenpiteet koskevat läheisesti myöskin

maatalousväestöä, jopa läheisemmin kuin muita väestöluokkia. Maatalousväestöä eivät koske nimittäin ainoastaan kulutuksen säännöstelymääräykset, vaan tuottajaominaisuudessa myöskin monenlaiset määräykset tuotteiden kauppaan saattamisesta. Kun näiden määräysten tunteminen on tarpeellista mielialan saamiseksi maatalousväestön keskuudessa säännöstelylle suopeaksi, esitetään seuraavassa lyhyesti tärkeimmät maatalousväestöä koskevat säännöstelymääräykset.

Leipävilja.

Tärkeimmistä kotimaisista elintarvikkeista joutuivat ensimmäisiksi säännöstelyiksi vilja ja viljatuotteet. Tämä säännöstely alkoi toukokuun 27 päivänä 1940, kestäen nämä määräykset saman vuoden syyskuun loppuun, jolloin säännöstelytoimenpiteet saivat pääasiallisesti nykyisen muotonsa. Kuluttajatalouksissa tulivat annokset tämän mukaan olemaan päivää kohden seuraavat.

Miehet, erittäin raskasta työtä tekevät	600 gr
„ „ „ „ „	450 „
„ „ kevyttä „ „	250 „
Naiset, „ raskasta „ „	450 „
„ „ muut	250 „
Lapset, alle 7 vuotta	200 gr

Vehnätuotteita saa näistä määristä olla vain osa.

Viljan viljelijät saavat varata ruokakunnan jäsentä kohden kuukaudessa seuraavat määrät vehnää, ruista, ohraa tai ruokahernettä: ruumiilliseen työhön osallistuva mies 20 kg, ruumiilliseen työhön osallistuva nainen 15 kg, muut ennen vuotta 1933 syntyneet ruokakunnan jäsenet 9 kg ja sitä nuoremmat 7 kg. Vehnää saa näistä määristä olla kolmannes. Hakemuksesta voidaan ruokakuntaa varten antaa yksi tai, milloin ruokakuntaan kuuluu henkilöitä, jotka työnsä vuoksi tai muusta syystä joutuvat oleskelemaan vieraalla paikkakunnalla, useampia ostokortteja, joita vastaava määrä ruokakunnan hallussa olevaa viljaa tai viljatuotteita on luovutettava takavarikkoon.

Siemenviljaksi saadaan varata vuoden 1941 aikana kylvettävää peltohehtaaria kohden ruista 200 kg, syysvehnää 225 kg, kevätvehnää 300 kg, ohraa 225 kg ja ruokahernettä 280 kg.

Mikäli maanviljelijällä on leipäviljaa yli edellä mainittujen tarpeiden, on hän velvollinen luovuttamaan sen yleiseen kulutukseen myymällä viljan tai viljatuotteet leipäkortin kuponkeja, kansanhuoltolautakunnan antamia ostolupatodistuksia tai kansanhuoltoministeriön leimalla varustettuja ostokuitteja vastaan. Muulle leipäviljalle ei kuitenkaan ole toistaiseksi määrätty luovutusvelvollisuutta, paitsi vehnälle siinä muodossa, että jokainen, joka viljeli vuoden 1940 aikana vehnää vähintään yhden hehtaarin alalla, on velvollinen luovuttamaan vehnää ennen mainitun kalenterivuoden loppua kauppayllyille tai valtion viljavarastolle 750 kg vehnänviljelyksessä ollutta peltohehtaaria kohden.

Leipäviljalla aikaisemmin olleet rajahinnat poistettiin elokuun 28 päivänä 1940, minkä jälkeen hinnat ovat saaneet muodostua vapaasti viljatuotteille määrättyjen rajahintojen mukaan, jotka ovat seuraavat:

	Tukkuhinta	Vähittäishinta
Vehnäjauho, lesty, I l. ¹⁾	5: —	5: 75
„ „ II l.	4: 25	4: 85
„ „, lesemätön	3: 70	4: 10
Ruisjauho	3: 40	3: 70
Ohranjauho, sihdattu	4: 15	4: 75
Kauraryynit	5: 20	6: —
Kaurahiutaleet	5: 45	6: 25
Ohraryynit	4: 40	5: —
Orahiutaleet	4: 80	5: 50
Vehnäryynit	5: 80	6: 75
Vehnähiutaleet	4: 60	5: 25
Ruishiutaleet	4: 40	5: —
Vihreät herneet	5: 80	6: 70
Valkeat herneet	5: 25	6: —
Vehnänleseet	2: —	2: 20
Ohran- ja kauranleseet	—: 95	1: 10

Rehuvilja.

Vehnän, rukiin ja ruokaherneen käyttö kotieläinten rehuksi on kokonaan kielletty. Ohraa saadaan käyttää sikojen ruokintaan syyskuun 30 päivän 1940 ja elokuun 31 päivän 1941 välisenä aikana elätettyä siitossikaa kohden enintään 250 kg ja täysikasvuiseksi elätettyä lihotussikaa kohden enintään 100 kg.

¹⁾ Saadaan valmistaa vain kansanhuoltoministeriön erikoisluvalla.

Puolustuslaitoksen ym. yleistä tarvetta varten määrää paikallinen kansanhuoltolautakunta kansanhuoltoministeriön ohjeiden mukaan kauraa ja sekaviljaa takavarikkoon jokaiselta tilalta, jolla vuoden 1940 aikana on viljelty kauraa vähintään yhden hehtaarin alalla. Takavarikon alainen kauramäärä vaihtelee maan eri osissa sen mukaan, miten suuri kauran ja sekaviljan sato on välttämättömimpään tarpeeseen verrattuna. Tämän takavarikon ulkopuolelle jäävän osan kaurasta ja sekaviljasta viljelijä saa käyttää vapaasti, mikäli se ei ylitä seuraavia normeja: siemeneksi 250 kg v. 1940 kylvettävää hehtaaria kohden, viljelijän ruokakunnan jokaista jäsentä kohden 20 kg, hevosta kohden 1,000 kg, lehmää ja sonnia kohden 500 kg, siipikarjaan kuuluvaa eläintä kohden 15 kg ja sellaista sikaa kohden, jota varten ei ole varattu yllämainittua määrää ohraa, puuttuva erä kauraa ja sekaviljaa.

Takavarikon alaisen rehuviljan määrä on laskettu liikekannallepanon varalta nykyistä tarvetta huomattavasti suuremmaksi ja vapautuu siitä, mikäli kulutus on laskettavaa pienempi kuukausittain osa käytettäväksi viljelijän omassa taloudessa.

Kauran luovutusvelvollisuutensa viljelijä voi suorittaa myöskin myymällä luovutettavan määrän suurimokauraa myllyille. Viljelijöille tulee tällöin se etu, että he saavat ostaa eläimilleen saman määrän lesettä kuin he ovat toimittaneet suurimokauraa.

Rehukauran perushinta on ollut vuoden 1940 lopulla 2 mk 40 p kilolta vap. lähetysasemilla.

Korsirehut.

Jo talvella 1939—40 jouduttiin puolustuslaitoksen tarpeisiin pakkoluovuttamaan varsin suuret määrät korsirehua. Vaikka tarvittava määrä on nyt tuntuvasti pienempi, on korsirehun säännöstelyn ja pakkoluovutuksen järjestäminen tuottanut erikoisen suuria vaikeuksia rehusadon epäonnistumisesta johtuvan tavaran puutteen vuoksi. Korsirehun luovutusvelvollisuus on nyt järjestetty suurin piirtein seuraavaan tapaan.

Ensinnä on laskettu, paljonko rehua voidaan tarvita seuraavaan satoon saakka yhteensä puolustuslaitokselle, metsätyömaille, siirtoväen kotieläimille, ym. yleisiin tarpeisiin. Tämä määrä on laskettu ainakin puolustuslaitoksen osalta nykyistä tarvetta suuremmaksi, tavallaan enimmäismääräksi, joka on julistettu takavarikoiduksi. Takavarikoitava määrä on jaettu eri läänien ja kuntien kesken heinän ja kauran viljelysalan ja hehtaari-

satojen perusteella, minkä lisäksi on otettu huomioon elätettävä nautayksikkömäärä. Takavarikoitava määrä vaihtelee siten huomattavasti eri seuduilla. Mikäli todellinen tarve jää pienemmäksi kuin takavarikoitu määrä, vapautuu tämä osa viljelijän käyttöön.

Alussa oli määrätty, että sellaiset tilat, joilla korsirehua on todistetusti vähemmän kuin 1,400 kg nautayksikköä kohden, olisivat vapaat luovutusvelvollisuudesta. Joulukuun alussa tämä määräys jouduttiin kuitenkin kumoamaan, koska rehusato osoittautui vielä heikommaksi kuin arvioitu ja mainittu ehto olisi vapauttanut viljelijöitä rehun luovutuksesta siinä määrin, ettei tarvittavaa rehua olisi saatu hankituksi.

Erittäin ankaran korsirehun puutteen vuoksi on kaiken rehuksi kelpaavan olkitavaran, siis myöskin syysviljan olkien, käyttö kuivikkeeksi kielletty.

Kaikelle korsirehulle on määrätty myöskin rajahinnat, nimittäin heinälle 1: 30, kauran oljille —: 70, ohran oljille —: 60, kevätvehnän oljille —: 50 ja syysviljan oljille —: 40 kilolta paalattuna vap. lähetyksasemilla.

Mikäli rehukauraa tai heinää ostetaan hevosten, nautakarjan ja lampaiden rehuksi, on samalla ostettava myös rehuselluloosaa siten kuin 10 päivänä joulukuuta 1940 rehuselluloosan hankkimisesta kotieläinten ruokintaan annetussa kansanhuoltoministeriön päätöksessä on määrätty.

Muut rehut.

Väkirehujen tuonti on ollut siksi vähäistä, että näiden määrien varsinainen säännöstelty jakelu olisi melko vaikeata. Asia on nyt kuitenkin järjestetty siten, että valkuaisrikkaiden väkirehujen saanti on kytketty rehuselluloosan käyttöön: jokaista väkirehukiloa kohden on ostettava 4 kg rehuselluloosaa. Samoin koetetaan rehuselluloosan käyttöä edistää sillä, että kauran ja heinän ostoon hevosille ja nautakarjalle vaaditaan todistus rehuselluloosan ostosta.

Peruna.

Poikkeuksena muista viljelyskasveista perunan sato kohosi vuonna 1940 jopa huomattavasti keskinkertaista paremmaksi. Perunan kauppa onkin tästä johtuen voitu pitää toistaiseksi täysin vapaana ja todennäköisesti olisi voitu pitää edelleenkin, ellei kova rehun puute olisi johtanut perunoiden runsaaseen käyttöön kotieläinten rehuksi. Tästä syystä on perunoiden jatkuva saanti päätetty turvata siten, että jokaisen, joka on viljellyt

vuoden 1940 aikana perunaa vähintään 0.25 hehtaarin alalla, on luovutettava yleiseen kulutukseen vähintään 4,500 kg perunoita hehtaaria kohden. Samalla on annettu ensi kesän tuotannon turvaamiseksi määräys 3,500 kilon varaamisesta siemeneksi viime kesänä viljeltyä perunahehtaaria kohden. Muun osan sadosta viljelijä saa sen sijaan edelleenkin käyttää vapaasti. Perunoille on kumminkin määrätty rajahinta, nimittäin maanviljelijäin luovutushintana 90 p kilolta ruokaperunasta ja 85 p perushintana teollisuusperunasta vapaasti lähetysasemilla ja vähittäiskaupassa 1:30 kilolta.

Maito ja kerma.

Poikkeuksellisen heikkojen laitumien johdosta aleni maidon tuotanto jo kesällä jyrkästi ja kun myöskin talvea varten korjattu rehusato jäi kovin vähäiseksi ja väkirehujen tuonti ulkomailta oli pysähdyksissä, ei maitoa saatu enää syksyllä riittävästi kulutuskeskuksiin. Maidon jakelu häiriintyi tästä siksi pahasti, että oli pakko ryhtyä sen kulutuksen säännöstelyyn jonkinmoisen järjestyksen aikaansaamiseksi asiassa. Lokakuun alussa tämä säännöstely toteutettiin Helsingissä ja eräissä muissa kulutuskeskuksissa ja myöhemmin koko maassa. Tämä säännöstely on pääkohdissa seuraavanlainen.

Kuluttajatalouksissa jaetaan ruokakunnan jäsenille ostokortti, jossa on jokaiselle päivälle määrätty maitokupongi sekä lisäksi erikoinen alleviivattu kupongi vaihtoehtoisesti joko kerman tai maidon ostoa varten. Maitokupongilla saa päivässä 2 dl maitoa ja alleviivatulla kupongilla vaihtoehtoisesti joko 1 dl maitoa tai $\frac{1}{2}$ dl kermaa. Raskaana olevat ja imettävät naiset, sekä vuonna 1924 tai sen jälkeen syntyneet, yli yhden vuoden vanhat lapset saavat erikoiskortin, jolla saa 6 dl maitoa. Alle yhden vuoden ikäiset lapset saavat saman erikoiskortin, jossa kuitenkin on päivää kohden kaksi lisäkupongia, jotka oikeuttavat kumpikin 2 desilitran lisäannokseen, yhteensä siis enintään 1 litran määrään.

Karjanomistajan taloudessa saadaan maitoa varata yksityiseen ruokatalouteen enintään 1 litra jokaista ruokakuntaan kuuluvaa tilalla vakinaisesti asuvaa henkilöä kohden sekä jokaista ruokittavana olevaa, alle 4 kuukauden ikäistä elovasikkaa kohden 0.5—4 litraa vuorokaudessa vasikan iästä riippuen. Vasikkaa kohden saadaan kuitenkin varata neljän kuukauden aikana yhteensä enintään 250 litraa maitoa. Teurasvasikoille kuorimatonta maitoa ei kuitenkaan saada varata.

Muonamiehelle, karjanhoitajalle, ruumiilliseen työhön osallistuvalla maa-

taloustyönjohtajalle, meijerin isännöitsijälle ja muulle meijerissä ruumiillista työtä tekeväälle henkilölle saa työnantaja luovuttaa työsopimuksessa sovitun määrän maitoa, enintään kuitenkin sellaisen määrän, jonka vastaanottaja sitä edelleen luovuttamatta käyttää ruokakuntansa tarpeeksi. Jos työsopimus on tehty syyskuun 19 päivän 1940 jälkeen, saadaan maitoa luovuttaa enintään 1 litra vuorokaudessa työntekijän ruokakuntaan kuuluvaa henkilöä kohden.

Maidon hankkimiseen oikeuttava ostokortti annetaan karjanomistajan ruokakuntaan kuuluvalla henkilölle, jota varten ei maidon tuotannosta saada varatuksi päivittäin keskimäärin 1 litraa maitoa.

Tuottamaansa maitoa saa karjanomistaja luovuttaa: 1) meijeriin tai maidon kauppaa harjoittavalle liikkeelle kuukausittain jälestäpäin saamaansa todistusta vastaan, 2) majoitus- ja ravitsemisliikkeille kansanhuoltolautakunnan antamaa ostolupatodistusta vastaan, 3) ostokortin kuponkia tai ostolupatodistusta vastaan suoraan tilalta.

Kuoritun maidon ja siitä valmistetun piimän, samoin kuin kirnupiimän kauppa on vapaa.

Voi, juusto ja margariini.

Ravintorasvoja varten on kuluttajatalouksille jaettu ostokortit, joilla saa voita tai muita ravintorasvoja 250 grammaa 10—11 päivää kestävää jakelukautta kohden. Raskaana olevalle tai imettävälle naiselle annetaan lisäannokseen oikeuttava kortti ja tällaisen saavat myöskin sellaisen karjanomistajan ruokakunnan jäsenet, joka kotivoita valmistamatta toimittaa maidon tuotantonsa vastaanottajalle; jolta hän ei saa voita eikä juustoa. Juustoa saa rasvakortilla kaksi kertaa suuremman määrän kuin voita tai margariinia.

Omavaraisiksi ruokakunniksi ravintorasvan suhteen katsotaan ne karjanomistajat, jotka vievät maitoa meijeriin tai kirnuavat voita kotona. Näille ei jaeta rasvakortteja kuin poikkeustapauksissa. Kymmenen päivää kestävä jakelukauden annos näillä omavaraisilla ruokatalouksilla on 400 gr.

Niiden karjanomistajain, jotka ilmoittavat kansanhuoltolautakunnalle tulevansa valmistamaan sen maidon, joka jää yli, sitten kun ruokakunnan omaan elatukseen on pidätetty sallittu määrä maitoa ja voita, kotivoiksi, tulee ruokakuntalomakkeeseen merkitä, mihin he kauppaan valmistamansa voin haluavat myydä. He voivat valita vain kahden mahdollisuuden välillä. Joko he myyvät sen kotona tai johonkin voita välittävään paikkakunnalla toimivaan myymälään.

Valmistajalla on lupa myydä kotonaan voita ainoastaan ostokortin kuponkeja vastaan. Haltuunsa saamat kupongit hänen on kunkin kuukuden päätyttyä tuotava kansanhuoltolautakuntaan. Palautettujen kuponkien määrän perusteella kansanhuoltolautakunnan on harkittava, onko asianomainen karjanomistaja toimittanut yleiseen kulutukseen sen määrän voita, jonka hänen karjansa katsotaan voineen tuottaa.

Jos karjanomistaja ilmoittaa myyvänsä kotivoinsa johonkin nimenomaan nimeämäänsä paikkakunnan myymälään, jää tuotannon tarkkailu myymälän tehtäväksi. Siitä syystä kotivoin valmistaja ei saa viedä valmistamaansa voita, yhdellä kerralla yhteen myymälään, toisella kerralla toiseen, vaan hänen on vietävä se aina samaan myymälään. Ainoastaan todella pakottavissa tapauksissa hänen voidaan sallia muuttavan myymälään, jonka hän on voinsa välittäjäksi valinnut.

Liha.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti maa on jaettu lihan hankinta-alueisiin, joissa kussakin toimii lihaliikkeiden muodostama hankintayhdistys. Hankintayhdistyksissä ovat mukana osuusteurastamot, Karjakunta, yksityiset lihakauppiat ja OTK-lainen osuuskauppaliike. Yhdistysten tehtävänä on järjestää lihan hankinta karjanomistajilta säännöstelltyyn kulutukseen. Lihan ylin hinta on määrätty kolmessa asteessa, nim. tuottajille maksettava, tukku- ja vähittäishinta.

Tuottaja saa luovuttaa teuraseläimiä ja lihaa oman taloutensa ja lähimman ympäristönsä ulkopuolelle vain kansanhuoltoministeriön leimalla varustettuja ostokuitteja vastaan. Myynti tapahtuu jälkitiliin, jolloin myyty tavara tulee luotettavasti punnituksi ja puolueettomasti arvostelluksi. Tällä järjestelyllä pyritään takaamaan karjanomistajille oikeudenmukainen hinta sekä estämään salakauppa ja keinottelu, joiden vastustaminen on koko kansamme yhteinen asia.

Omaa ja ruokakuntansa tarvetta varten karjanomistajat saavat varata lihaa korttiannosten edellyttämän määrän. Lihan hinta lasketaan tällöin tuottajalle luokittelemattomasta tavarasta laskettavan hinnan mukaan. Kun tämä hinta on vähittäismyyntihintaa huomattavasti alhaisempi, ovat tuottajaperheet edullisemmassa asemassa kuin kuluttajaväestö. Tuottajilla on myös oikeus myydä lihaa lähimmille naapureilleen ostokortin kuponkeja vastaan. Sekä omaan käyttöön varatusta lihasta kertyneet että myydystä lihasta saadut kupongit on kahden viikon kuluessa kunkin kuukauden pää-

tyttyä vietävä kansanhuoltolautakuntaan. Samoin tulee sanotulle lautakunnalle tehdä tili vastaanotetuista ostokuiteista.

Lihan säännöstelyyn sisältyy myös kotieläinten ilmoitusvelvollisuus. Tämä tulee täyttää neljä kertaa vuodessa ja tällöin on ilmoitettava nautakarjan, sikojen, lampaiden ja hevosten lukumäärät, niissä kolmen edellisen kuukauden aikana tapahtuneet muutokset ja seuraavan kolmen kuukauden teurastussuunnitelma. Tiedot annetaan helmikuun, toukokuun, elokuun ja marraskuun 1 päiväältä.

Joulun tienoilla teuraseläinten markkinoille tulo kävi kautta maan niin vähäiseksi, että suuret kulutuskeskukset joutuivat vakavaan lihapulaan. Sen vuoksi valtiovallan täytyi turvautua teuraseläinten pakkoluovutukseen, joka kuitenkin toistaiseksi on luonteeltaan väliaikainen toimenpide. Valtiovalta toivoo, ettei pakko-ottoa tarvitsisi ryhtyä käytännössä toteuttamaan, vaan että karjanomistajat vapaaehtoisesti kiirehtisivät luovuttamaan eläimiään kulutukseen. Kun teuraseläinten hintoja samanaikaisesti tuntuvasti nostettiin, on syytä uskoa, että lihaa alkaa ilmaantua markkinoille. Tätä edellyttää myöskin reutilanne, joka on niin huono, ettei koko kotieläinkantaa missään tapauksessa voida viedä kevääseen saakka.

Kansanhuoltoministeriö on tammikuun 2 p:nä 1941 antanut päätöksen lihanhinnoitteluperusteista ja hinnoista. Luokitteluperusteet selviävät suurin piirtein seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Lukijan täytettäväksi on taulukossa myös hintasarekkeet.

Edellä esitetystä havaitaan, että tuottajien erikoisasema on koetettu säilyttää, kuten luonnollista on, säännöstelyjärjestelmässä mahdollisimman pitkälle. Tuottajien ruokakunnissa ovatkin annokset yleensä melko riittävät, kun sen sijaan kuluttajien talouksissa annokset ovat osittain varsin niukat. Juuri viime mainitun seikan vuoksi olisi koko maanviljelijäväestön pyrittävä omassa kulutuksessaan mahdollisimman suureen säästäväisyyteen ja myytävä kaikki liikenevät määrät säännösteltyyn kauppaan. Ainoastaan näin voidaan torjua se koko kansamme olemassaoloa uhkaava vaara, että osa väestöstä ei saisi edes välttämättömiä elintarvikkeitaan. Sanomattakin on selvää, miten vaaralliseksi tällainen asiantila muodostuisi erikoisesti siinä tapauksessa, että voitaisiin osoittaa maanviljelijäväestön lyöneen laimin velvollisuutensa tällaisena, maallemme monessa suhteessa kohtalokkaana aikana.

	Karjan omistajalle tai haltijalle mak- settava hinta		Ylin tukkumyyntihinta		
	luokiteltu liha	luokittale- maton liha	teurastamossa luokiteltu liha	lihan tarkasta- mossa luokiteltu tai kansanhuol- toministeriön hyväksymän tarkastajan lun- kittelema liha	luokittale- maton liha
<i>Ryhmä 1, juottovasikka:</i>					
A luokka	}	}	}	}	}
B „					
C „					
D „					
<i>Ryhmä 2, ruohovasikka:</i>					
A luokka	}	}	}	}	}
B „					
C „					
D „					
<i>Ryhmä 3, hehko tai nuori sonni:</i>					
A luokka	}	}	}	}	}
B „					
C „					
D „					
<i>Ryhmä 4, iso sonni:</i>					
A luokka	}	}	}	}	}
B „					
C „					
D „					

	Karjanomistajalle tai haltijalle mak- settava hinta		Ylin tukkumyyntihinta		
	luokiteltu liha	luokittele- maton liha	tarkastamossa luokiteltu liha	lihan tarkasta- mossa luokiteltu tai karjanhuol- to ministeriön hyväksymän tarkastajan luo- kittelema liha	luokittele- maton liha
<i>Ryhmä 5, lehmä:</i>					
A luokka	}	}	}
B „		
C „		
D „		
E „		
<i>Ryhmä 6, sika:</i>					
A luokka	}	}	}
B „		
C „		
D „		
<i>Ryhmä 7, pölkkuvasikka:</i>					
A luokka	}	}	}
B „		
<i>Ryhmä 8, lammas:</i>					
A luokka	}	}	}
B „		
C „		
<i>Ryhmä 9, hevonen:</i>					
A luokka	}	}	}
B „		
C „		

Vuoden 1941 tuotanto turvattava.

Rauhan palaaminen Eurooppaan muuttaisi luonnollisesti elintarviketilanteen perinpohjin. Elintarvikkeista ei ole nimittäin maailmassa suinkaan puutetta, vaan päinvastoin valtamerentakaiset vientimaat uhkaavat miltei hukkaa jättiläismäisiin viljamääriinsä, joille odotetaan vain pääsyä Euroopan markkinoille.

Kun rauhan saapumishetkestä ei ole kuitenkaan mitään tietoa — ei ainakaan varmuutta — on meidän pakko toimia sen mahdollisuuden varalta, että sota ja Euroopan saarto muodostuu pitkälliseksi. Tärkeimmäksi muodostuu tällöin, paitsi selviytyä nykyhetken vaikeuksista mahdollisimman suurta säästävää noudattamalla, valmistautuminen ensi kesän tuotantokamppailuun siinä mielessä, että vuoden sato on saatava mahdollisimman suureksi. Päämääräksi on asetettava se, että sadon pitää kyetä turvaamaan kansamme välttämätön ravintoaineiden saanti satovuoden 1941—42 aikana, hätätilassa jopa kokonaan ilman ulkomaista tuontia.

Mutta onko tämä ollenkaan mahdollista? Ja millä keinoin olisi tähän päämäärään pyrittävä?

Täytyy myöntää, että tämän päämäärän saavuttaminen on vaikeata — tekisi melkein mieli sanoa, että sen sataprosenttinen saavuttaminen ei näytä mahdolliselta, elleivät sääsuhteet muodostu erikoisen suotuisiksi. Siksi raskaan menetyksen aiheutti meille tälläkin alalla alueluovutus. Mutta vaikeudet eivät saa meitä lannistaa, vaan päinvastoin niiden on autettava meitä ponnistamaan kaikki voimamme mahdollisimman suotuisan tuloksen saavuttamiseksi.

Ei ole mahdollista tässä yhteydessä yksityiskohtaisesti tarkastella niitä mahdollisuuksia, mitä meillä on ensi kesän sadon saamiseksi sellaiseksi, että se edes jotenkuten riittäisi turvaamaan kansamme säännöstellyn vähimmän kulutustarpeen. Tässä suhteessa on tyydyttävä tällä kertaa vain melko ylimalkaisiin viittauksiin niistä mahdollisuuksista, mitä on olemassa, ja niistä suuntaviivoista, joita on seurattava.

Leipäviljan tarve vuodessa voidaan nykyisin arvioida 600 milj. kiloksi erilaisia viljatuotteita. Ottaen perustaksi viime vuoden viljelysalat ja viimeisen viisivuotiskauden 1935—39 hehtaarisadot, tullaan seuraaviin tuloksiin.

	Ha	Sato ha:lta		Yhteensä milj. kg	
		Brutto	Netto	Brutto	Netto
Syysvehnä	23,700	1,968	1,768	46.5	41.9
Kevätvehnä	115,500	1,699	1,429	196.2	165.0

	Ha	Sato ha:lta		Yhteensä milj. kg	
		Brutto	Netto	Brutto	Netto
Ruis	200,000	1,504	1,344	300.8	268.8
Ohra	120,400	1,498	1,278	180.4	153.9
Kaura	449,800	1,568	1,348	705.3	606.3
Palkokasvit	15,600	1,461	1,211	22.8	18.9
Yhteensä				1,452.1	1,254.8

Tarvittava 600 milj. kg viljatuotteita voidaan ajatella saatavan edellä mainituista nettosatomääristä esimerkiksi seuraavasti.

	Kotieläimille luseinä ym.	Jää ihmis- ravinnoksi
Vehnä (80 %)	41.4	165.5
Ruis (95 %)	13.4	255.4
Ohra (60 %)	61.6	92.3
Kaura (13 %)	527.1	79.2
Palkokasvit (40 %)	11.3	7.6
Yhteensä		600.0

Edellytetty 600 milj. kilon määrä viljatuotteita saataisiin siis näillä edellytyksillä tuotetuksi. Useat seikat vaikuttavat kuitenkin siihen suuntaan, että leipäviljan viljelysala pitäisi saada tätä suuremmaksi. Ensinnäkin on otettava huomioon, että mainittu 600 milj. kiloa on käsitettävä vähimmäismääräksi, jonka ylittäminen olisi erittäin toivottavaa, varsinkin jos muita elintarvikkeita on niukasti. Toiseksi on epävarmaa, saadaanko niin korkeita ha-satoja kuin keskimäärin vv. 1935—39. Todennäköisenä voi pikemminkin pitää sitä, että sadot jäävät tätä alemmiksi. Ja kolmanneksi on huomioon otettava se seikka, että viljan saaminen näin tarkoin käytetyksi ihmisravinnoksi kohtaa vaikeuksia, varsinkin kun yleensä on totuttu sen melko runsaaseen käyttöön kotieläinten rehuksi. Kaikki nämä seikat yhdessä vaikuttavat sen, että jonkin tai joidenkin viljalajien kylvöalaa pitäisi lisätä. Ensi syksyn satoa ajatellen tulevat tällöin kysymykseen vain keväällä kylvettävät viljalajit. Suurimmat mahdollisuudet tässä suhteessa näyttää tarjoavan *ohran* viljelyksen lisääminen kesannon kustannuksella. Mahdotonta ei liene lisätä ohran viljelysalaa vaikkapa 50 prosentilla. Tämän ohella olisi kuitenkin pyrittävä lisäämään myös *kevätevehnän* viljelystä niillä maan eteläpuoliskon tiloilla, joilla kevätevehnää on tähän asti viljelty suhteellisen vähän, mutta joilla on kuitenkin tähän hyvin sopivaa maata. Pohjoisempana ei kevätevehnän viljelystä sen sijaan olisi lisättävä, vaan päinvastoin supistettava, mikäli ei ole saatavissa kyllin aikaisia laatuja.

Perunan bruttosato olisi samoin edellytyksin $86,800 \times 15,321 = 1,329.9$ milj. kg ja nettosato $86,800 \times 12,821 = 1,112.9$ milj. kg. Välttämätön tarve on laskettu nykyisin 750 milj. kiloksi vuodessa, joten se olisi täysin tyydytetty, jopa runsaasti ylitettykin. Tällöin on kuitenkin huomattava, että perunoissa on laskettava ehkä 15 prosentin pilaantumistappio, joten todellinen nettosato olisi vain 946 milj. kg. Lisäksi on otettava huomioon, että edellä mainittu 750 miljoonan kilon käyttömäärä on siksi vähäinen, että sitä olisi pyrittävä lisäämään muiden elintarvikkeiden saannin ollessa tavalista niukempaa. Jos perunan viljelysalaa lisättäisiin 50 %, mikä on vielä mahdollisuuksien rajoissa, tulisi perunatase suunnilleen seuraavaksi:

	MIJ. kg
Bruttosato $130,200 \times 15,321$	1,994.8
Pilaantuu 15 %	299.2
Jää käytettäväksi	1,695.6
Siemeneksi $130,200 \times 2,500$	325.5
Todellinen nettosato	1,370.1
Ruokaperunoiksi, 3.0 milj. kuluttajyksikköä ja 1 kg päivässä	1,095.0
Teollisuuteen	80.0
Jää rehuksi	275.1

Todellisuudessa voidaan perunasato ja siis myöskin rehuksi jäävä määrä laskea ainakin 100 milj. kg suuremmaksi siitä syystä, että tilaston ulkopuolelle jää kaikki pienemmällä kuin 0.25 ha peltoa käsittävillä viljelmillä tuotettu peruna, jokaisella palstaviljelyksellä on juuri perunan tuotannossa merkittävä sija. Näinkään suuri perunan viljelysalan lisääminen ei tuottane vielä erikoisia vaikeuksia, sillä siementä voidaan säilyttää kevääseen asti riittävästi, ja samoin on sopivaa maata riittävästi vaikkapa viljan viljelysala olisi edellä suunnitellun suuruinen, heinän viljelysala kun lienee jonkinverran supistunut.

Sokerin kotimainen tuotanto tulee olemaan 10 milj. kilon vaiheilla, eikä sen lisääminen voi tulla kysymykseen, ennen kuin saadaan uusia raakasokeritehtaita. Sokerivarastot ovat kuitenkin suhteellisen suuret ja lisää näyttää saatavan ostaa ja tuoda maahan.

Maidon tuotanto olisi saatava pysymään ainakin 1,600 milj. kilona vuodessa, jotta nykyiset maito- ja ravintorasva-annokset voitaisiin säilyttää riippumatta margariinin saannista. Olettaen, että lehmien määrä supis-

tuisi 1 miljoonaksi, merkitsisi mainittu maitomäärä 1,600 kilon keskimääräistä tuotantoa lehmää kohden. Tällainen tuotanto voitaneekin saavuttaa, vaikkapa väkirehujen, erikoisesti valkuaisrikkaiden väkirehujen ruokinnasta pois jääminen on omansa alentamaan tuotantoa. Rehun huolellinen talteen otto, varsinkin apilarikkaan ruohon käyttö AIV-rehuksi, on näissä olosuhteissa erikoisen välttämätöntä.

Lihan saanti muodostunee ensi satovuonna naudanlihan osalta vähäiseksi, koska karjaa joudutaan tänä satovuonna teurastamaan poikkeuksellisen paljon. Sianlihan tuotanto voi sen sijaan ehkä nykyisestäään jonkin verran kohotakin.

Vaikeudet voidaan voittaa.

Edellä oleva tarkastelu on osoittanut, että maamme elintarviketilanne monessa suhteessa on epäilemättä melko vaikea, minkä vuoksi se vaatii valtiovallalta pitkälle meneviä säännöstely- ym. toimenpiteitä. Jokaiselta maatalousväestöön kuuluvalta nykyinen ajankohta vaatii ensimmäiseksi *säästäväisyyttä*, jotta elintarvikkeita riittäisi varsinaiselle kuluttajaväestöllekin, toiseksi *rehellisyttä*, jotta myytäväksi liikenevät elintarvikkeet saataisiin säännöstelltyyn kauppaan ja oikeudenmukaisesti jaetuiksi kuluttajille sekä kolmanneksi *utteruutta*, jotta ensi vuoden tuotanto saataisiin mahdollisimman runsaaksi. Mikäli nämä ominaisuudet, jotka ovat vanhastaan juuri Suomen maatalousväestölle kuuluvia, saadaan entisestäänkin terästyämään, kuten nykyinen kohtalokas ja monessa suhteessa vaarallinen aika vaatii, sikäli varmentuu kansamme elintarvikkeiden saanti ja lujittuu sen itsenäisyys sekä riippumattomuus myöskin taloudellisella alalla.

hp. 0413